

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/77/2016
Identifikačné číslo spisu:	4313204606
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4313204606.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne I., bývajúcej v B., zastúpenej AK KOTRUSZ - BENČÍK, s.r.o., so sídlom v Nitre, Štefánikova 57, proti žalovanej SLOVENSKÉ ENERGETICKÉ STROJÁRNE a.s., so sídlom v Tlmačoch, Továrenská č. 210, zastúpenej advokátskou spoločnosťou Patakyová, Bartová, Kováčsová, s.r.o., so sídlom v Nových Zámkoch, J. M. Hurbana č. 2, o určenie, že pracovný pomer trvá a iné, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 14 C 72/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 12. júna 2014 sp. zn. 8 Co 433/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice rozsudkom (druhým v poradí) z 25. októbra 2013 č.k. 14 C 72/2013-495 žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že žalovaná doručila žalobkyňi 13. februára 1990 výpoveď z pracovného pomeru podľa § 46 ods. 1 písm. f/ Zákonníka práce z dôvodu závažného porušovania pracovnej disciplíny. Uviedol, že na tunajšom súde predmetom konania vedeného pod sp. zn. 7 C 37/90 už bolo určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru, v ktorom súd rozsudkom zo 16. apríla 1991 č. k. 7 C 37/90-78 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava pobočka Nitra z 28. septembra 1992 č. k. 14 Co 348/91-183 žalobu žalobkyne o určenie neplatnosti rozviazania prac. pomeru a iné zamietol. Súd prvej inštancie poznamenal, že žalobkyňa sa v tomto konaní domáha určenia, že jej pracovný pomer trvá až doposiaľ. Naliehavosť požadovaného určenia trvania jej pracovného pomeru odôvodnila tým, že jej právne postavenie je doposiaľ neisté v otázke jej pracovnoprávneho statusu, pretože žalovaná voči nej v rozhodnom období neuskutočnila žiadny formálny úkon, ktorým by založený pracovný pomer skončil. Neisté právne postavenie spôsobilo to, že jej neboli vyplácané dávky v hmotnej núdzi, nemá pre dôchodkové účely započítané všetky odpracované roky a v súčasnosti sa popri dôchodku nemôže zamestnať, keďže nemá riadne skončený pracovný pomer. Skúmajúc danosť naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Konštatoval, že postavenie žalobkyne nie je právne neisté a nie sú sporné ani otázky existencie či neexistencie trvania jej pracovného pomeru so žalovanou. Otázka

existencie resp. skončenia pracovného pomeru bola nad všetku pochybnosť vyriešená právoplatným súdnym rozhodnutím v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 37/90, v ktorom bola žaloba žalobkyne o určenie neplatnosti skončenia jej pracovného pomeru výpoveďou zamietnutá, keď v tomto konaní bolo preukázané, že žalobkyni nebola daná neplatná výpoveď a vzhľadom na výsledok právoplatného súdneho rozhodnutia je zrejmé, že jej bola daná platná výpoveď z pracovného pomeru a teda jej pracovný pomer skončil uplynutím výpovednej doby 30. apríla 1990. V konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 37/90 bolo teda preukázané, že táto výpoveď nie je neplatná a žalobkyňa teda s poukazom na to neosvedčila svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Uviedol, že žaloba žalobkyne na určenie trvania jej pracovného pomeru nie je prípustným prostriedkom ochrany práva, a preto ju súd zamietol bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Poznamenal, že neistotu si zrejme vyvolávala sama žalobkyňa, keď nepredložila príslušným úradom listinu o skončení jej pracovného pomeru výpoveďou, najneskôr po právoplatnom skončení právnej veci. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Nitre rozsudkom z 12. júna 2014 sp. zn. 8 Co 433/2013 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie obsiahnutými v napadnutom rozhodnutí, na tieto aj ako na svoje pre ich správnosť len poukázal podľa § 219 ods. 2 O.s.p. Dodal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie plne zodpovedá doterajšej judikatúre Najvyššieho súdu a to i súdnemu rozhodnutiu označenému žalovanou vo vyjadrení k podanému odvolaniu, ktoré bolo zverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR pod č. R 56/2009. Žalobkyňa nesporne po doručení jej výpovede z pracovného pomeru 13. februára 1990 a ani po skončení súdneho konania o neplatnosť tejto výpovede do práce u žalovanej nechodila a žalovaná vo vzťahu k nej neučinila žiadny právny úkon, ktorý žalobkyňa ani netvrdila, ktorý by prípadne vzbudil pochybnosť o tom, či medzi účastníkmi konania nedošlo k založeniu nového pracovného pomeru po tom, čo výpoveď žalovanej voči žalobkyni z 1. februára 1990 nebola určená neplatnou, teda bola platnou a spôsobila skončenie pracovného pomeru žalobkyne uplynutím výpovednej lehoty 30. apríla 1990. Vzťahy účastníkov z pracovného pomeru založeného pracovnou zmluvou z 15. septembra 1987 tak boli právoplatne vyriešené a rozhodnuté v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 37/90, a to bez ohľadu na to, že predmetné súdne rozhodnutia vydané v tomto konaní vo svojich výrokových častiach neuvádzali skončenie pracovného pomeru žalobkyne 30. apríla 1990.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Namietala, že jediným dôvodom pre zamietnutie jej žaloby, je skutočnosť, že neuniesla dôkazné bremeno v otázke preukázania naliehavého právneho záujmu na určení, že jej pracovný pomer u žalovanej naďalej trvá. Vo vzťahu k zdôvodneniu jej naliehavého právneho záujmu poukázala na svoje vyjadrenie z 5. apríla 2013, v ktorom poukázala na ustálenú judikatúru (R 17/1972, ZSP 78/2006, rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 6. decembra 2012 sp. zn. 5 Cdo 31/2011), v zmysle ktorej je jej právne postavenie neisté v otázke jej pracovnoprávneho statusu, čo zakladá jej naliehavý právny záujem na podanej žalobe. Uviedla, že rovnako nemá možnosť odstrániť tento stav právnej neistoty iný spôsobom, než žalobou o určenie trvania pracovného pomeru. Mala za to, že jej zdôvodnením naliehavého právneho záujmu sa však súd v prvostupňovom, ani v napadnutom rozsudku, podrobnejšie nezaoberal, neuviedol prečo tieto argumenty považoval za nedostatočné, prípadne z akého dôvodu nemožno uvedenú judikatúru na tento prípad aplikovať. Konštatovala, že takýto postup súdu zakladá nepreskúmateľnosť rozsudku, čo predstavuje vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v podobe odňatia možnosti konať pred súdom. Ďalej namietala, že súd mal v konaní k dispozícii listinné dôkazy, avšak napriek ich existencii nesprávne vyhodnotil skutkový stav veci v otázke neexistencie pochybností iných štátnych orgánov o trvaní jej pracovnoprávneho vzťahu, čo predstavuje vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Ďalej v dovolaní poukázala na zmätočnosť v doteraz vydaných rozhodnutiach. V nadväznosti na uvedené navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol. Vzhľadom na ekonomické a sociálne pomery žalobkyne si neuplatnila nárok na náhradu trov konania.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia veta

prvá, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, zastúpená advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, dovolací súd postupoval v zmysle vyššie citovaného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

8. Žalobkyňa dovolaním napadla potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné.

9. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

10. Žalobkyňa odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. spája s nesprávnym, nedostatočne zdôvodneným rozhodnutím. Na rokovaní občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016.

11. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch mohla nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahovalo vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie malo také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížila k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci bol dôvod pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

12. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie predovšetkým zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia, ale aj ich obsahovej (materiálnej) náplni, čím sa naplňajú najmä kritériá určitosti (prehľadnosti), zrozumiteľnosti a presvedčivosti rozhodnutia. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v potvrdzujúcej časti zodpovedá ustanoveniu § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke. V prejednávanej veci sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. V konkrétnostiach dovolací súd poukazuje, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s prvostupňovým rozhodnutím obsahuje vysvetlenie dôvodu pre ktorý bola žaloba (o určenie, že pracovný pomer trvá a iné) zamietnutá. Tieto mali spočívať v záveroch súdov o nepreukázaní (resp. neexistencii) naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Súdny skonštatoval, že žalobkyňa nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem, pretože otázka existencie resp. skončenia pracovného pomeru bola nad všetku pochybnosť vyriešená právoplatným súdnym rozhodnutím v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 37/90, v ktorom bola žaloba žalobkyne o určenie neplatnosti skončenia jej pracovného pomeru výpoveďou zamietnutá. Rozhodnutia súdov primerane, s ohľadom na individuálne okolnosti tohto prípadu i s odkazom na súvisiacu judikatúru vysvetľujú nenaplnenie procesného predpokladu o naliehavom právnom záujme v prípade určovacích sporov v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. a označujú zákonné ustanovenia, ktoré to vyžadovali. Dovolací súd zdôrazňuje, že správnosťou právnych úvah súdov riešiacich otázku (ne)existencie naliehavého právneho

záujmu v zmysle § v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. sa nezaoberal. Skutočnosť, že žalobkyňa má na túto právnu otázku odlišný názor ako súdy, bez ďalšieho nezakladá porušenie práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, či porušenie jej ústavných práv na súdnu ochranu.

13. Vo všeobecnosti je vhodné uviesť, že záver súdu, že žalobkyňa osvedčila alebo neosvedčila naliehavý právny záujem na ňou požadovanom určení (v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p.), je súčasťou myšlienkového procesu súdu, pri ktorom zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu; je výsledkom (završením) tohto procesu. Tento záver je teda situovaný do rámca právneho posúdenia veci. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá, teda ani v prípade opodstatnenosti predmetnej námietky žalobkyne by namietaná nesprávnosť nemohla viesť k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

14. I keby (prípadne) bol nesprávny záver súdov, že žalobkyňa neosvedčila svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. (správnosť právneho posúdenia tejto otázky nebola v dovolacom konaní skúmaná), dovolateľkou vytýkaná okolnosť by nezakladala procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a teda ani prípustnosť ich dovolania podľa tohto ustanovenia.

15. Dovolateľka vytýkala súdom aj nesprávne a nedostatočne zistený skutkový stav veci. posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), a nie strán sporu (viď uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 99/2011, 2 Cdo 141/2012, 3 Cdo 2012/2012, 4 Cdo 125/2012, 5 Cdo 251/2012, 6 Cdo 36/2011 a 7 Cdo 34/2011). Nevykonanie určitého stranami navrhovaného dôkazu nezakladá procesnú vadu majúcu za následok prípustnosť dovolania (viď R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000). Neúplnosť skutkových zistení alebo nesprávnosť skutkových záverov nie sú v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 130/2011, 3Cdo248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a mnohé ďalšie). Ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, to ale samo o sebe nezakladá prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

16. Tzv. iná vada konania namietaná žalobkyňou v súlade s doterajšou konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu nezakladala procesnú prípustnosť podaného dovolania (viď

R 37/1993 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 3 Cdo 219/2013,

3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012,

7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011). Dovolací súd mohol pristúpiť k preskúmaniu tohto dovolacieho dôvodu len v procesne prípustnom dovolaní, čo však nie je prípad prejednávanej veci.

17. V danom prípade prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p., preto najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.